

korte mededelingen

Late gierzwaluwtrek langs de kust van Zeeuwsch-Vlaanderen

Gedurende de maanden juli en augustus van 1995, verbleef ik dagelijks langs de kust bij Terneuzen voor werkzaamheden. Aangezien ik altijd om 6.00 uur 's morgens begon en buiten werkte, kon ik gedurende mijn werk altijd goed op de vogeltrek letten. Deze was ondanks het goede weer bijna altijd nihil. In de ochtend van 26 juli vlogen er in tegenstelling tot de andere dagen veel Gierzwaluwen in noordelijke richting. Tussen 6.00 uur en 8.30 uur telde ik zo'n 3000 Gierzwaluwen die in groepen van dertig tot honderd laag over de duinen vlogen. Vermoedelijk gaat het hier om voedseltrek. Na 8.30 uur was de trek voorbij en waren er nog slechts enkele Gierzwaluwen te zien.

Ik vond dit verschijnsel toch wel bijzonder omdat op de dagen vóór en ná 26 juli de weersomstandigheden ongeveer gelijk waren (oostenwind). Op die dagen waren er slechts kleine aantallen Gierzwaluwen op trek te zien, deze vlogen dan meestal in zuidelijke richting. Misschien vindt de voedseltrek normaal gesproken op een veel grotere hoogte plaats en waren de Gierzwaluwen die op 26 juli langsvlogen, door bepaalde omstandigheden in de hogere luchtlagen gedwongen om lager te vliegen dan normaal?

■ Alex Wieland, IJsbaanstraat 9, 4537 PH Terneuzen.

Misschien zijn de Gierzwaluwen door een naderend laagdrukgebied teruggedreven of op de vlucht geraakt.
Redactie.

Thysse of Thijsse?

In dit Thijssejaar timmert vooral Texel aan de weg. Eén van de activiteiten die men daar organiseerde, was het symposium 'Thijsse en de toekomst', waarbij ook een kleinzoon en een achterkleinzoon van Thijsse aanwezig waren. Deze laatste, Karel Thijsse, vertelde tussen twee interviews door dat hij problemen met de schrijfwijze van zijn naam had gehad toen hij een keer naar Amerika ging. In zijn paspoort stond Thijsse en op zijn ticket Thysse. Het heeft hem meer dan een uur gekost voordat hij Amerika in mocht.

De laatste tijd verschijnen er in de pers artikelen over het toevoegen van een extra letter aan ons alfabet, namelijk de ij, die een typisch Nederlandse letter schijnt te zijn.

Als wij kijken naar de schrijfwijze van de naam van Jac. P. Thijsse in allerlei artikelen dan vinden wij vooral vóór de Tweede Wereldoorlog de schrijfwijzen met een ij en een y naast elkaar. Na de Tweede Wereldoorlog is de schrijfwijze met een y, voor zover ik weet, verdwenen en zie je alleen nog maar de ij in de naam Thijsse.

In het archief van de Heimans en Thijsse Stichting bevinden zich verschillende persoonlijke papieren van Jac. P. Thijsse. Als ik mij goed herinner dan wordt hierin de naam steeds met een ij geschreven. De thans levende Thijsse's schrijven hun naam allemaal met een ij. Behalve diegenen die naar de Engelstalige landen zijn ver-

huisd, die schrijven hun naam als Thysse, omdat men in die landen de ij niet kent.

Jac. P. Thijsse zelf liet zijn naam in de door hem geschreven boeken afdrukken in hoofdletters, zonder puntjes uiteraard, maar onmiskenbaar een ij en niet een y. Ook zijn handtekening bevat een ij, maar ook zonder puntjes.

Hij maakte er kennelijk zelf weinig drukte over, omdat bijvoorbeeld zijn boekje 'Een tweede jaar in Thijsse's Hof', uitgebracht in 1942, op de kleurige omslag heeft staan de titel zoals zojuist omschreven met daarbij de naam van de auteur: dr. Jac. P. Thijsse, maar op de titelpagina staat: 'Een tweede jaar in Thysse's Hof' met als auteursnaam: dr. Jac. P. Thysse. In de tekst zelf is er echter steeds weer sprake van 'Thijsse's Hof'. Al met al lijkt het me goed ons niet zo druk te maken over die schrijfwijze. De verwarring tussen het gebruik van een ij en een y is kennelijk al ouder dan vandaag.

Als ik kijk naar het aprilnummer van 'Het Vogeljaar' dan komt het me vreemd voor steeds Thysse gedrukt te zien staan. Ik houd het maar op Thijsse, net zoals de familie dat doet.

■ Jaap Zwier, Heimans en Thijsse Stichting, Plantage Middenlaan 2c, 1018 DD Amsterdam, (020) 622 81 15.

Jac. P. Thijsse beschrijft 'Zomervoederling op grote schaal'

In 'Het Vogeljaar' 43 (1995) nummer 2, bladzijde 92 wordt door de redactie een oproep gedaan om in de broedtijd op de wintervoederplek geen pinda's (ook niet in netjes) aan mezen te voeren. Er schijnen in ons land al heel wat legfels van mezen verloren te zijn gegaan, doordat ze hun jongen met pinda's voerden. De redactie zal hierin wel gelijk hebben, als ze dit zo stelt. Is hier inderdaad onderzoek naar gedaan? En zijn er onderzoeksrapporten over uitgegeven? Zoja, dan lijkt mij deze oproep zeer zinvol!

Echter, als men nu maar niet gaat denken, dat op de winterse voederplekken ook in andere jaargetijden helemaal niet meer moet (mag) worden gevoerd.

Er zijn heel wat vogelsoorten, die bijvoorbeeld ook in de zomertijd graag op onze voedseltafels verschijnen en zich te goed doen aan allerlei etensresten, fruit, brood, vogelzaden, enzovoorts. In alle seizoenen kunnen wij zo ook op deze manier van het vogelleven genieten.

Graag citeer ik over dit onderwerp een gedeelte uit: 'Het intieme leven der vogels' door Jac. P. Thijsse, 3de druk, uitgave 1965, bladzijden 165-166.

Hierin beschrijft Thijsse hoe hij op grote schaal met zomervoederling is begonnen. Thijsse had toen namelijk last van ratten in zijn tuin en schrijft: *'We hebben ze achtervolgd op allerlei manieren en zo heb ik dan ook enige dagen achtereen een rattenval in mijn tuin gehad. Tot mijn zeer grote spijt hebben we daarin een gaai gevangen. Die gaai was afgekomen op het brood in*

een tijd dat hij zich volgens de boeken uitsluitend en alleen moet voeden met jonge vogeltjes. Hij was morsdood en ik heb van 't kadaver zoveel mogelijk trachten te profiteren en de mooie vleugels mee naar Amsterdam genomen om aan mijn leerlingen te vertonen.

Onmiddellijk ben ik toen begonnen met zomervoeding op grote schaal. Ik zag opeens in, dat niet alleen de gaai, maar de meeste vogels in de broedtijd misschien meer moeite hebben om het nodige voedsel te krijgen dan in de winter. In de winter hebben zij alleen voor zichzelf te zorgen, maar 's zomers zijn de jongen en het broedende wijfje er ook.

Nu is het misschien niet altijd mogelijk om geschikt voedsel voor de jongen te geven, maar wij kunnen in elk geval ervoor zorgen, dat de oude vogels snel en zonder moeite hun honger kunnen stillen. Wij hebben dan ook op grote schaal met brood gevoerd en hadden de voldoening dat gaaien, lijsters, vinken, mezen en roodstaartjes dankbaar van de geboden gelegenheid gebruik maakten.

■ H. Stel, Balilaan 5, 6712 AW Ede.

Vogelvoeding in elk jaargetijde?

Wij hebben er al verscheidene malen op gewezen dat in de zomer bepaalde hulp aan vogels rondom huis en hof soms belangrijker is dan hulp in de winter. Tijdens droogteperiodes in de broedtijd is het vaak van veel belang voor tuinvogels dagelijks van vers drink- en badwater te voorzien (hierdoor voorkom je botulisme dat door verwarmd en vervuild water in 'drinkschalen' gemakkelijk kan worden verspreid). Tijdens droogte voeren wij ook Merels en soms ook andere vogelsoorten met appels die onder meer vocht bevatten en waarmee de jongen worden gevoerd.

Toch stelden wij ook verstikking van nestjongen van de Merel vast doordat ze waren gevoerd met uitgedroogde en door de warmte hard geworden Regenwormen. Verscheidene malen is het geconstateerd dat jonge, nog in het nest verblijvende mezen, vogels allemaal waren gestikt in door de ouders aangebrachte pinda's die in de directe omgeving werden gevoerd. Die berichten zijn twee jaar geleden tot in vele dagbladen toe, verspreid en die berichten moeten ongetwijfeld betrouwbaar zijn.

Thijsse schrijft over last van Ratten, maar té veel voeren van vogels in welk jaargetijde dan ook, trekt Ratten en muizen aan als overdadig voer 's nachts blijft liggen. Daarom heeft het voeren van vogels alleen dan zin als dit met verstand geschiedt.

Jaap Taapken.

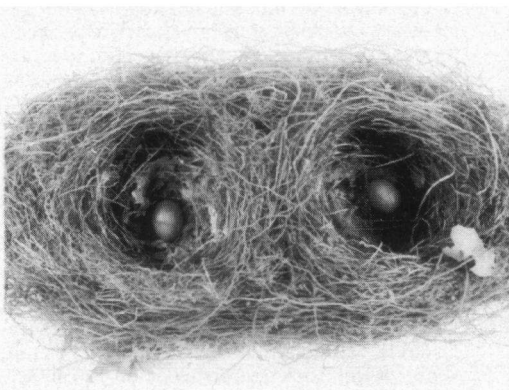
Kokmeeuw met gevangen muis

Nabij het centrum van Eindhoven waren in de late warme ochtenduren van 24 juli 1995 twee adulte Kokmeeuwen te zien die elkaar achtervolgden. Eén van hen had kort te voren langs een drukke uitvalsweg een muis gevangen. Het consumeren van muizen door Kokmeeuwen is bekend, met name van agrarisch land. Zo dicht bij een binnenstad is door mij tot dusver nog niet waargenomen.

Pierre Maréchal.

Opmerkelijk merelnest in Schaijk, Noord-Brabant

Op 31 mei 1995 werd ik door Paul van Keulen gevraagd of ik eens wilde kijken naar een vreemd vogelnest. Het bleek te gaan om een merelnest (*Turdus merula*) dat was gebouwd in een acht met twee nestkommen. Het nest werd 29 mei gevonden in Schaijk, Noord-Brabant, in een kabelgoot van een gebouw in aanbouw dat nog niet voorzien was van deuren of ramen. De kabelgoot was vlak voor het lange Hemelvaartweekend op plafondhoogte aangebracht. De tijd waarin het gehele nest was gebouwd kon dus maximaal vier dagen zijn. Het nest bestond voornamelijk uit worteldraden maar voor de nestkom waren er onder andere enkele droge takjes en eikebladeren gebruikt als stoffering. De afmetingen waren 35 x 19 x 8 cm. De nestkommen hadden doorsneden van 8,5 en 9 cm. In de ene nestkom lag één en in de andere drie eieren. Helaas moest men het nest verwijderen omdat de bouwwerkzaamheden doorgang moesten vinden (hierbij gingen twee eieren verloren).



Merelnest met twee nestkommen te Schaijk, mei 1995.
Foto: Paul van Keulen.

Gezien het territoriuminstinct (oppervlakte broedterritoria Merel $\pm 1200 \text{ m}^2$) lijkt het zeer onwaarschijnlijk dat het hier om twee dieren ging die naast elkaar nestelden. Daar bekend is dat beide partners de nestplaats kiezen en het nest geen lokfunctie heeft, lijkt het veel aannemelijker dat het nest na het leggen van het eerste ei toch niet beviel en er zo spoedig mogelijk een nieuw nest is gebouwd, gebruikmakend van een al bestaande nestrand. Voor een normaal merelnest (gemiddeld $\pm 17 \times 8 \times 5 \text{ cm}$ met een nestkom diameter van $\pm 9 \text{ cm}$) staat een bouwtijd van zo'n vier à zes dagen. Door de bouw / grondwerkzaamheden waren er veel worteldraden vrijgekomen hetgeen de snelle bouwtijd zou kunnen verklaren. In de literatuur die ik tot mijn beschikking heb (onder andere The Handbook en A Dictionary of Birds), vond ik geen vermelding betreffende dergelijke nestbouw bij deze soort. Reacties of suggesties zijn zeer welkom.

■ Co van der Wardt, Klokbeek 36, 5348 DR Heesch.

Fitis met donkere baardstrepen

Op 3 juni 1995 ondernam ik pogingen om een zingende Witgesterde Blauwborst (*Luscinia sylvia cyanecula*) te fotograferen. Volgens mijn eigen waarnemingen broedt deze soort voor het eerst langs de zuidelijke dijk (buitendijks) van het Nijkerkernauw. Rob Kole zag ze daar al de twee voorafgaande jaren in de broedtijd. De plaats aan de dijk is vlak bij het Nekkeveld, gemeente Nijkerk. Tijdens deze poging werd mijn aandacht getrokken door een Fitis. Vanwege opvallend gele veerranden aan de vleugels trok deze vogel mijn extra aandacht. Pas toen ik de vogel wilde fotograferen, onderkende ik door de zoeker van de camera de vier baardstrepen (of eigenlijk kinstrepen), die mij totaal onbekend voorkwamen. Ik ben ongeveer anderhalf uur bezig geweest met het maken van een twaalfstal kleurenopnamen, vanwege de grote beweeglijkheid van de beide vogels. Vooraf had ik in de richting waar de vogels zaten een Fitis horen zingen. Ik heb de vogel niet horen zingen terwijl ik hem zag. Hij liet hooguit een geluid te omschrijven als 'oewiet' af en toe horen.

Op 13 juni 1995 waren beide vogels nog op de zelfde plek aanwezig, doch het gelukte mij niet om er nogmaals opnamen van te maken. Op 18 juni heb ik opnieuw een poging ondernomen, maar ik heb de Fitis met de baardstrepen niet meer kunnen ontdekken. Ik heb er ook niet meer een Fitis horen zingen. Wel zag ik vermoedelijk het vrouwtje, zeer onverzorgd, tevoorschijn komen. Misschien betrof het hier wel een broedgeval?

De kleurenfoto's heb ik getoond aan Ruud van Beusekom uit Huizen, die tot de voorzichtige conclusie kwam dat het waarschijnlijk een beschadiging van de kin van de vogel was of een verkleving van de veren aan de kin. Via professor dr. K.H. Voous heb ik de foto's voorgelegd aan Arnoud B. van den Berg uit Santpoort-Zuid. Deze kwam tot de conclusie dat het waarschijnlijk een beschadiging van de keelstreek van de Fitis was. De opmerkelijk gele vleugelstreep (gele veerranden) viel binnen de normen van de Fi-



Fitis met vier baardstrepen, bij Nekkeveld aan Nijkerkernauw, Nijkerk, 3 juni 1995.

Naar een kleurenfoto van Wim Smeets.

tis, evenals de markante wenkbrauwstreep. Er bestaat geen ondersoort van de Fitis met baardstrepen.

Zijn er meer mensen die een dergelijke afwijking van een Fitis hebben gezien of die een andere verklaring hebben voor de vier baardstrepen? De symmetrie van de beschadiging/verkleving doet mij vermoeden dat het geen toevallige beschadiging van de kin is.

■ Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47.



Fitis met vier symmetrische baardstrepen (eigenlijk kinstrepen) bij Nekkeveld, aan Nijkerkernauw, Nijkerk, 3 juni 1995.

Naar een kleurenfoto van Wim Smeets.

Opgeknapte Lepelaar in vogelasiel te Midwoud redt zich goed

Bij het ringen van Lepelaars gebruiken wij voor de kleuren altijd de Engelse woorden: Red, Green, Yellow en dergelijke en wij korten dat dan af met de eerste letter (met de afkortingen van de Nederlandse woorden voor Groen en Geel zou je immers een probleem hebben). Alpha (α) staat voor de aluminium ring van de Vogelringcentrale, 221 voor de streepjescode en Zebra voor een gelijkmatige streping (streepjescode 111). De terminologie die wij aldus gebruiken, streeft naar kort en duidelijk de aflezing om te zetten in een opgeschreven code. In dit geval α G221/R111.

α G221/R111 werd in 1981 in het Lauwersmeer geboren en op 10 juli 1981 als pullus geringd. Toen in juni 1985 de dan volwassen vogel zich voor het eerst weer in Nederland liet zien, bleek het om een mannetje te gaan.

Jaarlijks keerde hij terug. In 1987, 1988 en 1989 broedde hij in de Lepelaarplassen. Tot zijn favoriete voedselgebieden behoorden het Wormeren, Jisperveld, de Schaalsmeer en het Starnmeer in Noord-Holland. Het waren Joop Buker en Koos Jonker die hem daar zagen. Later in het seizoen wel eens vergezeld van jongen.

In juli 1992 werd α G221/R111 ziek gemeld. Hij was opgenomen in het Vogelasiel De Bonte Piet in Midwoud. Op 27 juli ging ik er op bezoek, mocht ik hem bevoelen en wat maten nemen. Elf jaar eerder had ik hem als pullus geringd. Wat de vogel mankeerde was niet bekend. Geen duidelijke aanwijzingen voor botulisme vond ik. In begin augustus werd α G221/R111 als hersteld in de Oostvaardersplassen losgelaten.

Vorig voorjaar meldde hij zich weer. Op 11 maart 1994 zag Harry Horn hem op Isla Major in de Marismas van de Guadalquivir bij Sevilla. Daar bleef hij tot ten minste 14 maart. Op 22 maart zag Olivier Girard hem in het Marais d'Olonne (Vendée - Frankrijk). Ten slotte zag Otto Overdijk hem op 14 augustus 1994 in het Lauwersmeer, daar waar het dier werd geboren.

De inspanningen die de vogelverzorgers zich getroosten om een vogel weer op te knappen en aan de natuur terug te geven, mogen niet ongenoemd blijven. Zeker als de vogel zich later weer geheel fit meldt. Dat is de ware beloning!

Ernst Poorter.

Ooievaars verlaten nest door ballonvaart

Zes jonge Ooievaars lieten het leven toen de oude vogels hals over kop het nest te Akmarijp moesten verlaten ten gevolge van een luchtballon die veel te laag overkwam.

Sabina Leffertstra is des duivels op de vele ballonvaarders in het vlakbij gelegen Jourre. Enkele weken trof zij ook al vijf dode jongen aan. Eind mei (27-28 mei) ging er weer een ballon veel te laag over. Drie nesten werden verlaten. De ouders bleven hevig gestressed op het land. Pas de volgende ochtend kwamen de ouderparen terug. De jongen zitten nog in het dons en kunnen dan nog niet zonder nestwarmte.

Bron: Dagblad De Telegraaf, 30 mei 1995.

Stookolieslachtoffers in de Oostzee

Meer dan duizend dode en duizend met olie besmeurde vogels werden op de stranden van Gdańsk, Polen gevonden. De Poolse Vogelbeschermingsvereniging heeft in vele jaren geen ramp van deze omvang meegemaakt. Tijdens de jaarlijkse inspectie van de stranden werden vele honderden met olie besmeurde vogels gevonden. De bron van de olievervuiling op zee kon nog niet worden achterhaald. Stervende duikers, futen, ganzen en zeeëenden werden in manden verzameld en werden naar de Universiteit van het Maritieme Station van Gdańsk in Hel, de Oliwa-dierentuin en vogelreservaten gebracht. De vogelbeschermers zijn erg bezorgd over de mogelijke gevolgen voor de zeldzame en beschermde Zeearenden als ze zich met besmeurde vogels zouden voeden. Zelfs een beetje stookolie kan de veren van de vogels aantasten. De doordrenkte veren verliezen hun isolerende eigenschappen en het vogellichaam wordt koud. Als de vogels trachten hun veren schoon te pikken, kunnen er bij het inslikken van de giftige olie maag- en darmstoornissen ontstaan meestal met een dodelijk gevolg.

In het noordelijke gedeelte van de haven van Gdansk werden veel Futen met stookolie aange troffen, maar daar werden geen olievlekken gevonden. Hetzelfde gold voor de haven van Jastarnia waar veel Meerkoeten werden aange troffen die met stookolie waren besmeurd.

'Observatie met vliegtuigen van de Poolse havens en de open zee toonden aan dat de bron van het olie lek niet binnen ons territorium lag,' zei Gerard Kaptur, hoofdinspecteur van het mari-nekantoor voor de milieubescherming. Volgens hem ligt de oorzaak op open zee.

Een dagblad uit Malmö meldde dat er ten gevolge van olievlekken op zee bij de Zweedse Baltische kust bij Trelleborg meer dan tweeduizend vogels waren omgekomen. De vlekken verschenen ook in Öresund, tussen Zweden en Dene-marken.

Zeelieden uit Zuid-Zweden dachten dat de olievlekken afkomstig waren uit Oosteuropese schepen die hun olietanks in die regionen schoonmaakten.

Poolse wetenschappers sluiten de mogelijkheid niet uit, dat het lek in de territoriale wateren van Rusland is ontstaan. Zij vestigden de aandacht op het feit dat Russische helikopters van de marine meer dan het normale aantal vluchten uitvoerden boven de Pools-Russische grens.

Bron: Nieuws en Informatie Holland-Polen.

Eidereendensterfte op Duitse Waddenzee

Op het Duitse gedeelte van de Waddenzee aan de Oostfriese kust bij Emden is sprake van een massale sterfte onder Eidereenden. In korte tijd zijn er meer dan vierhonderd dode vogels aangespoeld.

De oorzaak wordt door de Duitse autoriteiten gezocht in het grote aantal Eidereenden dat momenteel de Waddenzee bevolkt.

Bron: Dagblad De Telegraaf 29 juni 1995.

Zeker 50.000 wedstrijdduiven zoek

De recente wedstrijdvluchten van postduiven lijken een regelrechte ramp te worden voor Nederlandse duivenmelkers. Zeker vijftigduizend postduiven zijn nog niet teruggekeerd van de laatste vluchten. Vooral de zware vlucht uit San Sebastian, Spanje van het afgelopen weekeinde, lijkt een ware ramp. Er is 80% van de geloste duiven nog niet teruggekeerd bij de eigenaren op de hokken.

Bron: Dagblad De Telegraaf donderdag 29 juni 1995.

Op zaterdag 19 augustus troffen wij tussen Brielle en de IJssel op en langs wegen vele honderden levende en vers dood- en platgereden postduiven aan die omgetwijfeld een topje van de ijsberg waren. Er moeten duizenden slachtoffers zijn gevallen onder de postduiven die in een wedvlucht door de hittegolf van dorst en ellende dat weekend zijn omgekomen.

Boeren beloofd voor sparen weidevogels

De Amsterdamse wethouder Guusje ter Horst heeft 10 juli 1995 een cheque van f 60.000,- uitgereikt aan vijftien boeren in het Natuurgebied Waterland.

De boeren ontvingen dit bedrag omdat zij zich hebben gehouden aan de afspraak met de gemeente om tijdens het broedseizoen van de weidevogels in Waterland tot 15 juni geen gras te maaien.

Het broedseizoen is ook de periode waarin wordt gemaaid.

Bron: Dagblad De Telegraaf 11 juli 1995.

PROJECT WEIDEVOGELS SUCCESVOL:

Forse uitbreiding vrijwillige weidevogelbescherming

De provinciale stichtingen Landschapsbeheer (verenigd in Landschapsbeheer Nederland) hebben in het afgelopen voorjaar circa 1200 nieuwe vrijwillige weidevogelbeschermers gecoördineerd. Het totaal aantal weidevogelbeschermers bij de stichtingen komt daarmee op circa 2500 personen. Dat is bijna twee keer zoveel als in 1994. Het totaal meewerkende boeren groeide tot bijna 4.000 personen met een totale bedrijfsoppervlakte van ongeveer 50.000 ha. Het broedseizoen voor weidevogels is op de meeste van deze bedrijven mede dank zij de inzet van boeren en vrijwilligers succesvol verlopen.

Vrijwillige weidevogelbescherming houdt in het opzoeken en markeren van nesten van weidevogels zodat deze nesten bij agrarische activiteiten, zoals maaien, kunnen worden gespaard. Om deze vorm van weidevogelbescherming te stimuleren startte het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in 1994 in overleg met een aantal organisaties en provincies het Project Weidevogels. Landschapsbeheer Nederland voert daarbij de landelijke coördinatie uit. In 1994 deden vier provincies mee, in 1995 tien. Met de behaalde groeicijfers ligt het project goed op schema. De streefgetallen voor 1988 liggen voor de stichtingen op minimaal 5000 actieve vrijwilligers en minimaal 125.000 ha vrijwillige weidevogelbescherming.

Vrijwillige weidevogelbescherming is nodig: op gangbaar boerenland loopt circa 50% van alle nesten risico verloren te gaan door een of andere agrarische activiteit. Bescherming is effectief: het percentage nesten dat verloren gaat door agrarische activiteiten, bedraagt op bedrijven met bescherming circa 5%. Zo krijgen meer jongen van algemene soorten als Kievit, Grutto, maar ook van een minder algemene soort als de Slobeend, een kans om groot te worden.

Vrijwillige weidevogelbescherming blijkt daarnaast voor vrijwilligers ook recreatief aantrekkelijk te zijn. En steeds meer boeren grijpen de mogelijkheid om samen met vrijwilligers te laten zien hoe zij omgaan met de natuur op hun bedrijf.

Provinciale coördinatoren weidevogelbescherming

Groningen: Leo Stockmann (050) 534 51 99

Friesland: Jan Hoekstra (BFVV) (058) 257 30 37

Drenthe: Pieter Posthumus (0592) 31 66 16

Overijssel: Erwin Booij (0529) 40 17 31

Gelderland: Rowan Koster (0578) 61 40 69

Utrecht: André Duiven (030) 220 55 34

Flevoland: André Duiven (0320) 25 35 05

N.-Holland: Tjeerd Bosma (023) 514 30 80

Z.-Holland: Frank Visbeen (0182) 52 45 00

Zeeland: Marianne Lundahl (0113) 23 09 36

N.-Brabant: Willem Veenhuizen (040) 281 69 13

De lijst in 'Het Vogeljaar' 43(2): 86 vervalt hiermee.

Vijftiende Arctisch Weekend

Van vrijdagavond 17 november tot en met zondag 19 november wordt in de jeugdherberg 'Soest' te Soest-Zuid in het vijftiende jaar van het bestaan van het Arctisch Weekend met het thema 'Mens en natuur rond de polen' een weekend gehouden.

Het programma van deze driedaagse bijeenkomst is van populair-wetenschappelijke aard en geldt tevens als een reünie van alle Nederlandse pool liefhebbers.

De kosten van dit weekend bedragen circa f 160,- per persoon, alles inbegrepen.

In september volgt een definitieve convocatie met het programma en een inschrijvingsformulier. Diegenen die al eens eerder een Arctisch Weekend hebben bezocht, ontvangen bovenstaande informatie automatisch.

Anderen gelieven zich vóór september in verbinding te stellen met Paul en Truus de Groot, Polderlaan 4, 1735 KC 't Veld, 02262 - 2497, vanaf 10 oktober a.s. (0226) 42 24 97.

Landelijke Dag in Amersfoort

Op zaterdag 9 december 1995 vindt de Landelijke Dag van Sovon/Vogelbescherming/NOU plaats in het optimaal centraal gelegen complex De Flint te Amersfoort.

Het programma is nog niet geheel gereed, maar binnenkort verkrijgbaar bij Sovon, Rijksweg 178, 6573 DG Beek-Ubbergen, (024) 684 81 11, fax (024) 684 81 88.

Foto-expositie Wim Janszen te Amersfoort

Tot 31 oktober 1995 is in het Dierenpark Amersfoort een foto-expositie van de natuurfotograaf Wim Janszen met het thema 'Van Buizerd tot Vlaamse Gaai'.

Met de foto van een IJsvogel, genomen in zijn woonplaats Harderwijk, won hij de eerste prijs in een wedstrijd die door Foto Natura werd georganiseerd.

De foto-expositie is te bezichtigen in De Ark van Amersfoort tijdens openingsuren van het dierenpark van 9.00 - 18.00 uur. Toegangsprijs is voor kinderen tot en met 9 jaar f 14,50, voor volwassenen f 19,50 en voor 65-plus-sers f 17,50.

Twaalfde Noordhollandse Vogeldag

Op zaterdag 18 november 1995 organiseert Vogelwerkgroep Castricum in samenwerking met de Samenwerkende Vogelwerkgroepen Noord-Holland (SVN) de 12de Noordhollandse Vogeldag in het Bezoekerscentrum 'De Hoep', Zeeweg te Castricum. Het thema zal zijn Het Noordhollandse Duinreservaat. Er worden onder meer de volgende voordrachten gehouden: 'Natuurbeheer' (Bart Korf), 'Bosuil' (Arend de Jong), 'Spechten' (Martjan Lammertink), 'Broedvogels' (Rienk Slings), 'Trekonderzoek, Veldleeuwierik op de vinkenbaan' (Hans Schekkerman) en 'Boomvalken' (Huib Huneker).

In verband met de beperkte ruimte wordt men verzocht zich van tevoren te melden bij C. van den Akker, De Loet 216, 1901 BR Castricum of M. Burger, Krayenhofflaan 120, 1965 AH Heemskerk. Over de bereikbaarheid ontvangt men op verzoek een routebeschrijving. Treinreizigers stappen op het station van Castricum uit en nemen vandaar een treintaxi.

Inlichtingen (0251) 65 28 28 of (0251) 23 35 32.

'HOUD DE BONGERDS HOOG':

Actie moet klassieke boomgaard redden

De klassieke boomgaard, een prachtig onderdeel van het traditionele Nederlandse landschap, dreigt te verdwijnen. De afgelopen dertien jaar zijn veel fruitbomen in Nederland geroid en vervangen door machinaal te bewerken 'laagstambomen'. De landelijke campagne 'Houd de Bongersds Hoog' van Landschapsbeheer Nederland en de aangesloten provinciale stichtingen is gericht op aanplant van nieuwe bomen en het verrichten van onderhoud in boomgaarden door eigenaren en vrijwilligers. Zo kunnen ze de laatste echte 'bongersds' in stand houden. Daarnaast wil de campagne het grote publiek duidelijk maken dat hoogstamfruitbomen niet verder mogen verdwijnen. Zo is het publiek in oktober 1995 welkom tijdens de Open Boomgaard Dagen die plaatsvinden in elke provincie van Nederland.

De campagne start in het najaar 1995 en loopt tot en met 1996.

Boomgaarden met de klassieke hoogstamfruitbomen

Het beeld is nostalgisch: een veld met grillige

bomen vol rijpe appels, kersen of peren. Tegen sommige bomen staan ladders, en de hele familie is met manden in de weer om het fruit te plukken. Het is een beeld uit een tijd die nooit meer terugkomt. Wij hebben geen tijd meer voor dat langzame plukken. Het moet allemaal sneller en goedkoper.

En dus is sinds 1950 alleen al in de provincie Limburg niet minder dan tachtig procent van de klassieke boomgaarden verdwenen; de bomen werden omgehakt en vervangen door 'laagstambomen' waarvan goedkoop, machinaal kan worden geoogst.

Bijkomende gevolgen daarvan waren de aantasting van het landschap en van de natuur. De ouderwetse boomgaard is een belangrijk leefgebied voor kleine zoogdieren en vogels, waarvan vele nu in Nederland dreigen uit te sterven (zie ons 'Hoogstamboomgaardennummer' van Het Vogeljaar 30 (5) - oktober 1982).



Cursus aanplant en onderhoud klassieke boomgaarden

Landschapsbeheer Nederland en de aangesloten provinciale stichtingen geven aan boeren en andere landeigenaren die kleine, klassieke boomgaarden willen opzetten of behouden. Er is een speciale cursus ontwikkeld, gericht op het onderhouden van fruitbomen die bestemd is voor landeigenaren en voor vrijwilligers die bij het behoud van de fruitbomen willen helpen.

Open Boomgaard Dagen

In het weekeinde van 7 en 8 oktober 1995 zullen overal in het land klassieke boomgaarden vrij toegankelijk zijn voor fietsers en wandelaars. De stichtingen voor Landschapsbeheer zullen de consumptie van de kwalitatief uitstekende, ambachtelijke produkten stimuleren. Daarmee dragen zij ook bij aan het herstellen van de economische levensvatbaarheid van de hoogstamfruitteelt.

Stichting Landschapsbeheer Nederland

Landschapsbeheer Nederland is een particuliere organisatie die zich inzet voor een beter beheer, herstel en ontwikkeling van landschapselementen en natuurterreinen. In de organisatie werken samen: elf provinciale stichtingen voor landschapsbeheer, Stichting Natuur en Milieu, Vereniging Natuurmonumenten, de ANWB en de Vereniging voor Natuur en Milieu-educatie (IVN).

De campagne voor de redding van de hoogstamfruitboom sluit aan op de succesvolle actie 'Knokken voor Knotten' die een jaar geleden door Landschapsbeheer Nederland en haar provinciale stichtingen werd georganiseerd.

■ Actiesecretariaat, postbus 12048, 3501 AA Utrecht, (030) 234 07 77, Isabelle van den Hurk of Sjaak van 't Hof.

Studiedag: snoeien van hoogstamfruit

Op zaterdag 9 december 1995 houdt De Kleine Aarde te Bostel een cursus voor iedereen die fruitbomen heeft en vooral voor mensen die kampen met achterstallig onderhoud, snoei-angst of een gebrek aan kennis over de ontwikkelingen van hoogstamboomgaarden. Zowel voor beginners als voor gevorderden.

■ Kosten f 75,-, inclusief ecologische lunch, koffie, thee en cursusmateriaal. Donateurs ontvangen 10% korting. Aanmeldingen vóór 26 november 1995 bij De Kleine Aarde, antwoordnummer 16151, 5280 VJ Bostel, (0411) 68 49 21, postgiro 52 730.

Hoogstamboomgaarden in gevaar!

In oktober 1982 gaf Het Vogeljaar een thema-nummer uit over hoogstamboomgaarden (jaargang 30 - nummer 5) en wij kunnen niet nalaten de inleidende woorden van dit nummer op bladzijde 233 nog eens te herhalen.

Wij bieden onze lezers hierbij een speciaal nummer aan dat enkele aspecten behandelt betreffende de achteruitgang van de hoogstamboomgaarden en de vogelbevolking, die wij in deze gebieden aantreffen.

De plannen voor de uitgave van dit speciale nummer zijn niet van vandaag of gisteren. Het heeft ruim twee jaar geduurd voordat wij alle toegezegde artikelen geheel kant en klaar konden ontvangen.

Velen onder ons zullen zeggen dat hoogstamboomgaarden toch eigenlijk maar produktieboomgaarden zijn, maar daartegenover staat dat wij er goed van doordrongen moeten zijn wat er verdwijnt (ook aan vogels) en wij er voor terugkrijgen. De vraag wordt maar al te vaak gesteld: 'zijn wij ons dat allen terdege bewust?', 'hebben wij het er voor over, wat wij er voor terugkrijgen?' en 'is het allemaal wel zinvol?'.

Het antwoord zal vermoedelijk pas komen als vrijwel de laatste hoogstamboomgaard zal zijn verdwenen. Toch willen wij vanuit onze hoek iedereen vast vantevoren waarschuwen. Bovendien kan er uit dit nummer een soort 'tijdsopname' worden gemaakt van hoe de zaken er thans wel voorstaan.

Evenals bij ons heggen- en houtwallennummer, dat de aanleiding was tot een grote hoeveelheid acties en maatregelen, willen wij ook thans weer alleen maar aandacht vestigen op het feit van de snelle achteruitgang van de hoogstamboomgaarden. Acties en maatregelen willen wij opnieuw overlaten aan anderen, maar met dit nummer een aanzet bespoedigen en activeren. En evenals ons heggen- en houtwallennummer, waarna een stroom van publikaties in ons land loskwam, zal ook dit themanummer niet tegen 'dovemensoren' zijn gericht...

Wij zouden niet mogen eindigen zonder alleen al diegenen te mogen bedanken, die bij de totstandkoming van dit nummer een hulp waren, maar ook dank aan de mensen die kennis willen nemen van onze boodschap, die van dit nummer uitgaat.

Jaap Taapken.

Kerkuilen uitgerust met zendertjes

Eind mei 1995 kreeg een paartje Kerkuil zender-

tjes met antennes tussen de staartveren bevestigd.

De landelijke Kerkuilenwerkgroep wil weten hoe vaak Kerkuilen drukke wegen oversteken om bermen te bezoeken, waarin veel Mollen en muizen voorkomen. Bovendien hoopt men te kunnen vaststellen hoe lang de Kerkuilen op muizen jagen. De vogels worden twee maanden gevolgd.

Landelijk coördinator Johan de Jong (zie ook Het Vogeljaar 43 (2): 89) heeft de zendertjes aangebracht te Siegerswoude. De zendertjes wegen 7,5 gram en worden bij de stuit bevestigd. Van alle Kerkuilen die dood worden gevonden is 60 tot 70% verkeersslachtoffer. Men zoekt al twintig jaar naar de beste beschermende maatregelen waardoor het aantal onnatuurlijke doodsoorzaken kan worden beperkt.

Bron: Algemeen Dagblad 27 mei 1995.

VOCHTIGE STREKEN MOETEN WORDEN BESCHERMD

De Europese Commissie trekt aan de alarmbel

Als men de vochtige streken in de Europese Unie van de ondergang wil redden dan moeten er onmiddellijk beschermende maatregelen worden genomen, aldus mevrouw Ritt Bjerregaard, Europees commissaris voor Milieuzaken. Meer dan de helft van deze gebieden is de laatste tijd verdwenen ten gevolge van buitensporige urbanisatie, onbepaalde landbouwexploitatie of aanslagen op het milieu door het storten van afval. Lagunes, moerassen, delta's, aanslibingsvlaktes en andere vochtige gebieden spelen een zeer belangrijke rol op milieugebied (het regelen van de waterstand en het filteren van water). Verder herbergen zij een grote verscheidenheid aan planten en dieren (met name trekvogels). Indien men deze streken wil redden acht de Europese Commissie het noodzakelijk dat de lidstaten het eens worden over de manier waarop zij het best kunnen worden beheerd. Zo is het bijvoorbeeld noodzakelijk dat het beheer van het water tussen de verschillende betrokken sectoren - landbouw, visserij, toerisme enzovoorts - wordt gecoördineerd. Daarbij moet men voor ogen houden dat het hier gaat om een zeldzame natuurlijke rijkdom die men niet dient te verspillen en te vervuilen. Tevens dienen de lidstaten het onderling eens te worden over het beheer van de grote rivieren die door verschillende landen stromen en dat van de kuststreken en zij moeten de Europese wetten betreffende de bescherming van deze zones eerbiedigen alsmede hun internationale afspraken. De commissie is van mening dat op het gebied van onderwijs, opleiding en onderzoek grote inspanningen noodzakelijk zijn.

Van haar kant belooft de Europese Commissie de bescherming van vochtige streken op te nemen in alle beleidsvormen die een direct effect hebben op deze streken en erop te letten dat de projecten die zij via de verschillende beleidsvormen financieel steunt (steun aan landbouw, visserij, regionale en sociale steun), rekening hou-

den met de noodzaak de vochtige streken te beschermen. Het doel is duidelijk: de verdwijning van vochtige streken tegen te gaan, de beschadigde streken te herstellen en een rationeel gebruik te maken van de bestaande zones.
Bron: Eurofocus nummer 21, bladzijde 7 (1995).

Nieuwe wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantesoorten in werking

Op 1 augustus 1995 is de Wet Bedreigde Uitheemse Dier- en Plantesoorten (Wet budep) in werking getreden. Deze wet vervangt de Wet Bedreigde Uitheemse Diersoorten en het in- en uitvoerbesluit bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten. Met de inwerkingtreding van deze wet is de bescherming van de bedreigde dier- en plantesoorten in één wet geregeld. De nieuwe wet heeft als doel bedreigde in het wild levende soorten beter te beschermen. Zo is er een bezitsverbod op bepaalde uitheemse plantesoorten in opgenomen en ook is het principe van de 'omgekeerde bewijslast' voor een aantal soorten ingevoerd.

Het in- en uitvoeren van exemplaren van aanwezige dier- of plantesoorten en herkenbare delen en producten daarvan is strafbaar. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om alle soorten apen, walvissen en dolfijnen, veel papegaai-achtigen, schildpadden en hagedissen, cactussen en orchideeën, ivoor en een aantal soorten schelpen en koralen. Op veel soorten zijn ook bezits- en handelsverboden van toepassing. De wet biedt de mogelijkheid tot het verkrijgen van ontheffing van de verbodsbepalingen. Voor een aantal soorten geldt een 'omgekeerde bewijslast': men zal in voorkomende gevallen zelf moeten aantonen dat exemplaren die men in bezit heeft, op legale manier zijn verworven, dan wel dat men deze al in bezit had toen de verbodsbepalingen op de desbetreffende soort van toepassing werden.

De Wet budep is voor zover het om uitheemse soorten gaat het wettelijk instrument om uitvoering te geven aan CITES (Convention on International Trade in Endangered Species of wild fauna and flora), waarvan Nederland sinds 1984 lid is, de EG-verordening inzake CITES, de Europese Habitat-richtlijn en de Zeehondenrichtlijn. Het onder de nieuwe wet te voeren ontheffingenbeleid sluit aan op de bepalingen van CITES, de verordeningen en de richtlijnen.

Vogeltrekstation in Zuidwest-Portugal

Voor bezoekers van Zuidwest-Portugal is het goed te weten dat in 1983 de 'A Rocha Trust' (a Christian Field Study Centre and Bird Observatory in South West Portugal) is opgericht. 'A Rocha' is de Portugese betekenis voor 'De Rots'. De 'A Rocha Centre' is geopend in 1986 bij Mexilhoeira, tussen Portimão en Lagos aan de kust van Algarve. Het gebouw 'Cruzinha' bevindt zich bij de attractieve landbouwgronden van het schiereiland Quinta da Rocha en kijkt over de delta van de Alvor. Het gebied omvat ongeveer één hectare, waarbij plasjes en schuilhutten zijn inbegrepen. Het centrum kan twaalf bezoekers

herbergen en het is elke donderdag, na overleg met de bewaker, voor bezoek geopend. In de omgeving bevinden zich prachtige gebieden voor het waarnemen van vogels zoals de Cape St. Vincent (Cabo São Vicente). Per auto zijn van



daar de Monchique Bergen ook gemakkelijk bereikbaar.

Er werden ruim 40.000 vogels gerind en ook werden studies georganiseerd van planten, paddestoelen en vlinders.

■ Nadere informatie over publikaties en bezoeken worden verstrekt door de bewaker: A Rocha, Cruzinha, Mexilhoeira Grande, 8500 Portimão (Algarve), Portugal, telefoon 010 351 829 6380, fax 010 351 829 6860.

Opgezette Vos verjaagt meeuwen van dak

Een opgezette Vos op het dak van een meubelfabriek in IJmuiden heeft een einde gemaakt aan meeuwenoverlast. Het industriegebied in de haven van IJmuiden werd al weken geplaagd door reusachtige meeuwenzwermen. Oorzaak was op het voor de kust van IJmuiden gelegen bunkereiland, waardoor de meeuwen worden verjaagd en elders hun heil zoeken. De komst van de vogels gaf een enorme overlast en vervuiling door uitwerpselen. Twee werknemers kwamen op het idee om een oude opgezette Vos, die tot dan toe de kantine 'sierde', op het dak te zetten.

Bron: Dagblad De Telegraaf 33 juli 1995.

Tweede Internationale Conferentie over Zwarte Ooievaar

Van 21 maart 1996 tot en met 23 maart 1996 wordt de Tweede Internationale Conferentie over de Zwarte Ooievaar gehouden te Trujillo, Extremadura, Spanje. Aansluitend wordt op zondag 24 maart 1996 een excursie georganiseerd naar het Nationaal Park van Monfragüe (Cáceres) dat zonder twijfel de meest representatieve broedbiotoop van de Zwarte Ooievaar op het Iberische Schiereiland is. Ongeveer twintig paren broeden in het nationaal park en de directe omgeving op de kliffen en in de Kurkeiken (*Quercus suver*). Andere interessante vogels die daar voorkomen,

zijn Keizerarend, Havikarend, Monniksgier en Aasgier.

In Extremadura broeden thans nog meer dan 6800 paren van de witte Ooievaar en 150 à 200 paren van de Zwarte Ooievaar.

De proceedings van de conferentie zullen worden gepubliceerd in een speciaal nummer van 'Alytes', de Extremaduren magazine of Natural Sciences. De Engelse en Spaanse taal zullen op de conferentie worden gevoerd.

De conferentie wordt georganiseerd door Adenex (Association for the Defence of the Nature and Resources of Extremadura), CIDN (The Iberian Council for the Defence of Nature) en de Specialist Group for Storks, Ibises and Spoonbills (IWRB-IUCN-BirdLife International).

■ Nadere informatie en aanmeldingsformulieren zijn verkrijgbaar bij ADENEX, C/Cuba 10, E-06800 Merida, Spanje, telefoon (34 24) 37 12 02, fax (34 24) 37 31 18.

Russische delegatie bezoekt Rotganzen op Texel

Sinds 1990 doet het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) onderzoek naar de broedbiologie van Rotganzen in Noord-Siberië. Een groot gedeelte van de Rotganzen die op Texel overwinteren, broedt in de zomer in het reservaat op het schiereiland Taimyr. Om een betere coördinatie te krijgen, heeft een delegatie uit Rusland een bezoek gebracht aan de Nederlandse onderzoekers.

Het rotganzenonderzoek wordt ondersteund door de afdeling Internationale Zaken van de Directie Natuurbeheer van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. Deze afdeling heeft ook de bouw van het Biologisch Station 'Willem Barentsz', in de Russische arctische gebieden gefinancierd. Dit station zal deze zomer worden opengesteld. Om de Russische collega's kennis te laten maken met de Nederlandse situatie, bracht de delegatie een bezoek

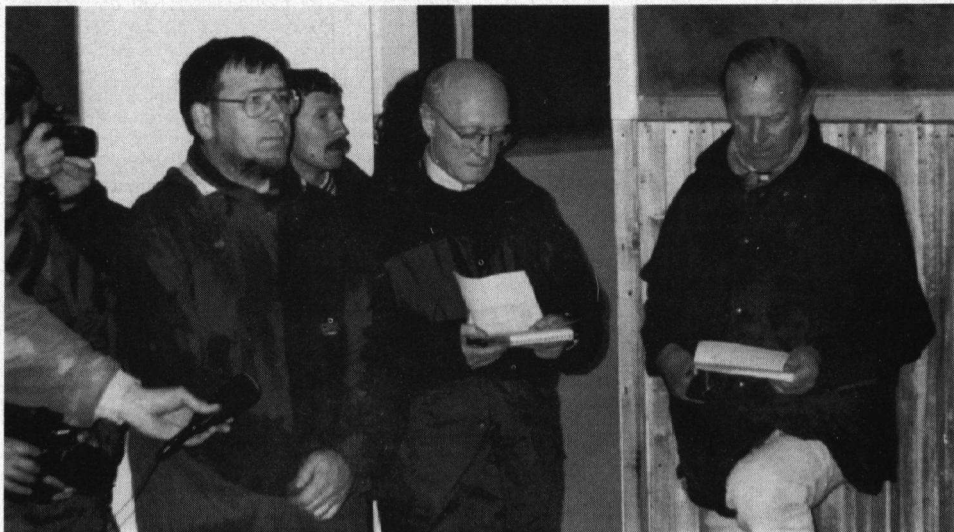
aan Texel. Tot de delegatie behoorde de gouverneur van de Autonome Regio Taimyr, evenals de directeur van het Grote Arctische Reservaat in de regio. Het reservaat op het schiereiland Taimyr is een zeer dunbevolkt gebied met uitgestrekte, ongerepte toendra. Veel vogelsoorten die in Nederland als doortrekker of overwinteraar komen, brengen op dit eiland hun jongen groot. Het reservaat mag slechts door enkele onderzoekers, waaronder dr. B.S. Ebbinghe leider van het rotganzenonderzoek, worden betreden.

Bron: dlo-info 2 (3): 4

Biologisch Station 'Willem Barentsz' in Taimyr, Siberië geopend

De Nederlandse ambassadeur in Rusland G.W. de Vos van Steenwijk heeft op 23 juli 1995 in de Meduza Baai in Siberië het Biologisch Station 'Willem Barentsz' geopend. Hij deed dit namens minister Van Aartsen van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, de grootste financier van de bouw van het station. De president van het Wereld Natuur Fonds, Z.K.H. Prins Philip van Groot-Brittannië, heeft toegezegd tijdens zijn reis naar verschillende regio's in het noorden van Rusland en Siberië bij de opening aanwezig te zullen zijn. De regering van Rusland zal worden vertegenwoordigd door A.A. Amirchanov, vice-minister van Beheer van het Milieu en de Natuurlijke Bronnen.

Dankzij een hechte langdurige samenwerking van Nederlandse en Russische wetenschappers samen met het Wereld Natuur Fonds in de Meduza Baai (Taimyr Autonome Okrug) is er een nieuw biologisch station gebouwd. Dit station levert een belangrijke bijdrage aan het behoud van de natuur en de biologische diversiteit van de arctische gebieden van Rusland. Het station wordt vernoemd naar de Nederlandse ontdekkingsreiziger Willem Barentsz, die 400 jaar geleden met zestien opvarenden op Nova Zembla



Opening van het Biologisch Station 'Willem Barentsz' op 23 juli 1995 in de Meduza Baai in Siberië. Van links naar rechts (eerste rij) dr. Gerard Boere, tolk, Prins Philip, Duke of Edinburgh, voorzitter van het Wereld Natuur Fonds.



Meduza Baai, Taimyr met het biologisch station op het schiereiland.

overwinterde (1596-1597) in het Behouden Huys. Op 17 augustus 1995 is een Nederlands-Russische expeditie naar Nova Zembla vertrokken op zoek naar het graf van Willem Barentsz en enkele van zijn medereizigers en voor andere archeologische werkzaamheden. Deze expeditie zal tot 17 september duren. De vondsten van deze expeditie zullen onderdeel vormen van een tentoonstelling in het Rijksmuseum in Amsterdam, georganiseerd in samenwerking met het Russisch Onderzoeksinstituut voor het Cultureel en Natuurlijk Erfgoed en de Universiteit van Amsterdam.



De uitgestrekte, ongerepte toendra aan de Meduza Baai, Taimyr, Siberië.

Speciale bescherming voor monding van Severn

Sinds 15 augustus zijn aan de monding van de rivier de Severn, een gebied dat ligt tussen Engeland en Wales, meer dan 23.000 ha zilte moerasgebieden, modderbanken en zandbanken geclassificeerd als speciaal beschermd gebied (Special Protection Area, SPA) voor vogels en als wetland van internationale betekenis. De Britse minister voor Natuur en Milieu John Gummer en voormalige minister uit Wales, de heer John Redwood, hebben gezamenlijk erkent dat het betreffende gebied voldoet aan de normen van de Europese Vogelrichtlijn en van de Ramsar Conventie.

De heer Gummer zei: *'De monding van de Severn is uniek in Europa en het gebied is binnen het Verenigd Koninkrijk één van de belangrijkste plaatsen voor zoutmoerassen, slikvelden en zandbanken. De voorkomende biotopen bieden aan internationaal belangrijke aantallen van vele soorten steltlopers en watervogels, zoals de Bonthe Strandloper, Tureluur, Kleine Zwaan en Slobbeend voedsel. De verleende status van dit omvangrijke en internationaal belangrijke gebied zal bijdragen aan de kans op overleven voor vele vogels, zowel als flora en andere fauna.*

Hieruit blijkt dat de Britse regering zich verantwoordelijk voelt voor het opzetten van een netwerk van goed beschermde leefgebieden dat zich uitstrekt over geheel Groot-Brittannië.

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn, die in 1979 door de Europese Commissie werd uitge-

geven, zijn de lidstaten verplicht om de commissie een opgave te verstrekken van gebieden die van bijzonder belang zijn voor de bescherming van in het wild levende vogels. Groot-Brittannië is ook mede-ondertekenaar van de Conventie over wetlands van internationale betekenis, de zogenaamde Ramsar Conventie, die in 1971 voor het eerst werd gehouden en tot doel heeft het sterk progressief toenemende verlies aan wetlands in de wereld tegen te gaan en te bevorderen dat de resterende wetlands op verantwoorde wijze zullen worden gebruikt.

In Groot-Brittannië zijn nu in het totaal 106 SPA's aangewezen. Tezamen omvatten deze gebieden meer dan 350.000 ha. ER zijn ook negentig gebieden aangewezen die voldoen aan de criteria van de Ramsar Conventie. Deze hebben een gezamenlijk oppervlak van ruim 385.000 ha.

Bron: persbericht van het Department of the Environment, 2 Marsham Street, London SW1P 3EB, +44 171 276 0929.

Wierhaven heeft logboek bij visboer aan de haven van Den Oever

Al vele jaren was het een wens van de Vogelwerkgroep Wierhaven om ergens een logboek te hebben waar vogelaars hun waarnemingen in kwijt kunnen en waaruit vogelaars de 'krenten uit de pap' van de vogelwaarnemingen op Wieringen en uit de Wieringermeer zouden kunnen aflezen. Wieringen en zijn omgeving staat bij veel vogelaars bekend als een vogelrijk gebied met dikwijls spectaculaire waarnemingen. Maar ook

het wad en de Wieringermeer zijn interessante gebieden om eens te vogelen. Daarnaast zijn bunkers aan het begin van de Afsluitdijk en de omgeving van de spuisluizen populair bij veel vogelaars tijdens de voor- en najaarstrek. Menig vogelaar uit Noord-Holland maar ook van de overkant van de dijk (Friesland) en uit de rest van Nederland, komt zeker een aantal keren per jaar naar het fraaie landschap van het voormalige eiland Wieringen omdat er altijd wel iets leuks te zien is. Afgelopen voorjaar is het dan eindelijk zover gekomen.

In de vaste viskar van de familie Halfweg op de haven van Den Oever is het logboek geïnstalleerd. De keuze was eigenlijk niet zo moeilijk aangezien de meeste vogelaars toch altijd in Den Oever belanden om aldaar op het schor en in de haven te vogelen. En meestal levert dit altijd mooie waarnemingen op. Traditiegetrouw komen de meeste vogelaars ook dikwijls de hongerige maag stillen aan de viskar van de familie Halfweg aan de haven van Den Oever. Zo rond het middaguur worden daar dikwijls de laatste nieuwtjes uitgewisseld onder de vogelaars. De familie Halfweg kreeg dan ook nog wel eens vragen van vogelaars, maar ook van toeristen, wat en waar er zo allemaal is te zien op vogelgebied. Dit kan men voortaan dus uit het logboek halen. Belangrijk is natuurlijk dat vogelaars hun waarnemingen dan ook meteen noteren in dit logboek. Er zit een prachtige overzichtskaart van de omgeving in met de atlasblokken, zodat iedereen zijn of haar waarnemingen op atlasblokniveau kan inschrijven.

De viskar en dus het logboek zijn alle dagen van het jaar geopend, behalve 's winters, dan is het logboek op dinsdag gesloten!

■ Wim Tijsen, voorzitter vogelwerkgroep Wierhaven, De Dolven 39, 1778 JP Westerland, (022) 759 30 95.

Vorbereidingsproject voor integrale habitatkartering van start

Het DLO-Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO) is begin mei een project gestart dat een integrale habitatkartering van het Nederlandse deel van de Noordzee, de Waddenzee en de zoute Deltawateren moet voorbereiden.

Het onderzoek dat met BEON (Beleidsgericht Ecologisch Onderzoek voor Noordzee en Wadden-geld wordt gefinancierd, moet uiteindelijk leiden tot een kaart van de habitats van de aquatische gebieden. Ook andere organisaties doen aan het onderzoek mee zoals, het DLO-Rijksinstituut voor Visserijonderzoek (RIVO-DLO), Nederlands Instituut voor Onderzoek der Zee, Nederlands Instituut voor Oecologisch Onderzoek, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu en Waterlooppkundig Laboratorium. In 1995 zullen de werkzaamheden vooral bestaan uit analyse en reeds verzamelde gegevens. Deze gaan over het voorkomen van bodemdieren en vissen, het ontwikkelen van een kaart legenda en het valideren van enkele uitgangspunten van het project door procesonderzoek in de Westerschelde. Het project wordt gecoördineerd door de afdeling Aquatische Ecologie van IBN-DLO. Bron: dlo-info 2 (3): 5.

Beleid regering faalt: duinen niet onder Natuurbeschermingswet

Het Nederlandse duingebied wordt onvoldoende beschermd door de minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij. De geplande aanwijzing van het duingebied als 'beschermd' of 'staatsnatuurmonument' loopt steeds verder achter op schema. De laatste jaren lijkt het werk hieraan zelfs stil te vallen.

Al sinds 1984 wordt door de regering het voornemen uitgesproken dat alle duingebieden als 'beschermd' of 'staatsnatuurmonument' worden aangewezen. In het Natuurbeleidsplan (1990) is vastgelegd dat dit in 1998 ook daadwerkelijk zal zijn gebeurd. Toepassing van de Natuurbeschermingswet op het duingebied is hard noodzakelijk vanwege de geleidelijke aftakeling van dit waardevolle natuurgebied. Een rapport van de Stichting Duinbehoud geeft een overzicht van de mate waarin dit beleid is uitgevoerd.

Het blijkt dat het aanwijzen van duingebieden onder de Natuurbeschermingswet al geruime tijd stagneert. Er moet worden verwacht dat in 1998 nog niet de helft van het totale Nederlandse duingebied voldoende is beschermd. Dit zal ernstige schade berokkenen, zodat ons duingebied nog verder achteruitgaat in kwaliteit en omvang. De praktijk bewijst dit. Positieve voorbeelden liggen er bij Kijkduin, Katwijk, Noordwijk en Velsen. De aantasting van de duingebieden daar, die voortdurend werden bedreigd door plannen voor woningen, wegen en dergelijke, bleef na aanwijzing beperkt tot precies de grens van het natuurmonument. Een aangrijpend negatief voorbeeld is een motorcross bij Hoek van Holland die tegen de wens van de minister in kon plaatsvinden en een belangrijk natuurgebied vernielde. Een ander negatief voorbeeld is het duingebied bij Katwijk. Hier dreigt een weg door de duinen worden aangelegd, omdat de aanwijzing als 'Beschermd Natuurmonument' van dat deel nog niet rond is. Het rapport van de Stichting Duinbehoud toont overduidelijk aan wat tot nu toe is verborgen gebleven voor publiek en Tweede Kamer, het beleid faalt ernstig. Om deze ernstige situatie te verbeteren, verzoekt de Stichting Duinbehoud de minister extra geld, maar vooral bestuurlijk gewicht in te zetten, om zo de bescherming van de Nederlandse duinen te verzekeren.

Stootvogels op nieuwe Nederlandse postzegels

Op 5 september 1995 bracht PTT Post voor het derde achtereenvolgende jaar een serie van drie postzegels uit, alsmede een blokje met één postzegel, met het thema 'Nederlandse Roofvogels' in de reeks 'Natuur en Milieu'. De postzegels hebben de waarden van f 0,70 (van biddende Torenvalk), f 0,80 (kopstudie Blauwe Kiekendief), f 1,- (vliegbeeld Rode Wouw). De postzegel in het blokje heeft een waarde van f 1,60 (dus goed voor twee maal tachtig cent) die het vliegbeeld van een Wespindief laat zien.

De afbeeldingen zijn foto's van de vogelfotografen Simon Bijlsma & Steven Ruiter (Torenvalk), Johan Krol (Blauwe Kiekendief), Allan Liosi (Ro-



de Wouw), Guy Robbrecht (Wespendiff) terwijl de achtergrond van de Wespendiff door Rob Bijlsma is gemaakt.

Naast de Wespendiff staan op het blokje elf vliegbeeldsilhouetten afgebeeld van Bruine, Grauwe en Blauwe Kiekendief, Rode en Zwarte Wouw, Torenvalk, Slechtvalk, Boomvalk, Bui-zerd, Havik en Sperwer. Behalve de Nederlandse en Latijnse namen van de stootvogels wordt ook het vignet van het Europees Natuurbescher-mingsjaar 1995 op het blokje als opdruk afge-beeld.

Het persbericht (PO84) van PTT Post meldt dat dit alle in Nederland broedende stootvogelsoor-ten betreft. Dat is niet geheel correct. De Zwarte Wouw komt bij ons broedend niet voor. Boven-dien wordt een broedgeval van de Slechtvalk in ons land slechts hoogst zelden vastgesteld.

De postzegel van f 0,70 wordt als staande zegel gepresenteerd en is ook als zodanig ontworpen. Maar het zou juist zijn geweest als de bidden-de Torenvalk als liggende zegel was ontworpen, omdat dan het vliegbeeld van deze algemeen voorkomende valk op de juiste wijze wordt uitge-beeld. De Nederlandse soortnaam (Torenvalk) had dan wel moeten worden omgedraaid.

De ontwerper van de zegels is Mart. Warmerdam (1995, Tilburg) uit Halfweg. In 1989 ontwierp hij voor PTT Post de zomerpostzegels.

J.T.

Discussie Visie Stadslandschappen

Met de aanbidding van de Visie Stadsland-schappen op 25 april in Utrecht heeft minister Van Aartsen het startsein gegeven voor de discus-sie van de relatie stad-platteland. Hij over-handigde de nota aan de voorzitter van de Vere-niging Nederlandse Gemeenten (VNG), burge-meester Opstelten van Utrecht, tijdens de ope-ning van de beurs 'Inspiratie voor Stad en Land'. De VNG is één van de discussiepartners. In de nota Dynamiek en Vernieuwing, de priori-iteitennota die op dinsdag 11 april 1995 is ver-

schenen, kondigde minister Van Aartsen de visie als een van de prioriteiten aan. De Visie Stadslandschappen moet een bijdrage leveren aan de discussie over de toekomst van het ruim-telijk beleid ten aanzien van groen en verstedelij-king. Dit is zowel in het belang van de stad als van de groene ruimte. Doel van de discussie is na te gaan hoe de uitvoering van het groene be-leid in overeenstemming kan worden gebracht met verstedelijkingsprocessen. Dit moet leiden tot een verhoging van de kwaliteit van de woon-, werk- en leefomgeving, in ecologische, economi-sche en esthetische zin.

Er zijn zes groene strategieën ontwikkeld, die richting kunnen geven aan de discussie. Twee strategieën zijn gericht op planvorming: de ecologie-inclusieve planning en het vormgeven van stadslandschappen. Bij de eerste geldt dat milieu meer dan tot nu toe richtsnoer zou moeten zijn bij stedelijke ontwikkeling, opdat een ecolo-gisch hoogwaardig stadslandschap ontstaat. Bij de vormgeving ligt de nadruk vooral op de land-schapsstructuur.

De andere vier strategieën richten zich op de groene hoofdstructuur, het openbaar groen, stadslandbouw en nieuwe buitenplaatsen. De strategie van de groene hoofdstructuur gaat uit van het koppelen van het groene-ruimtebeleid aan dat van de verstedelijking. Het openbaar groen legt de nadruk op het belang van natuur in de stad. Bij het bevorderen van stadsland-bouw staan extra toekomstperspectief voor de landbouw en verbetering van de leefomgeving centraal.

In toenemende mate bestaat er behoefte aan wo-ningen in het buitengebied. Dit zal moeten ge-paard gaan met groenaanleg. De discussie zal worden gevoerd met andere overheden als mi-nisteries, provincies, het Interprovinciaal Over-leg, de gemeenten en de VNG. Daarnaast zullen worden benaderd de publiekrechtelijke bedrijfs-organisaties en de Waterschappen, belangenor-ganisaties als de Groenraad, natuurbescher-

mingsorganisaties, NIROV en ANWB. Ten slotte wordt aandacht gericht op de markt: recreatie-ondernemingen, landbouwbedrijfsleven, de groene sector, projectontwikkelaars en beleggers. Deze discussies zullen dit najaar uitmonden in een Balans Visie Stadslandschappen, waarin verslag wordt uitgebracht. De resultaten zullen worden afgezet tegen het huidige beleid, zodat eventuele gewenste aanpassingen zichtbaar worden.

Tijdens de opening van de beurs gaf minister Van Aartsen verder aan dat, zoals reeds in de prioriteitennota aangekondigd, recreatiebossen en groenvoorzieningen ten behoeve van stadsuitbreiding moeten worden gefinancierd uit de exploitatie van de stedelijke uitbreidingsplannen zelf. *'Rood betaalt voor groen. Mijn ministerie zal expertise beschikbaar stellen voor inrichting en beheer van de lokale en regionale groenvoorzieningen,'* aldus de minister. In de prioriteitennota schreef hij dat het Kabinet zich ervoor zal inspannen de planologische beletselen voor dergelijke projecten weg te nemen.

VERDACHTE AANGEHOUDEN

Opnieuw grootschalige stootvogelvergiftiging

Op het landgoed De Gunne in de gemeente Heino (ten zuiden van Zwolle) werden in mei 1995 door een lid van de Werkgroep Roofvogels Nederland 16 Buizerden en één Havik dood aange troffen. Na toxicologisch onderzoek bij het ID-DLO van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij te Lelystad bleken de dieren te zijn vergiftigd. In het zelfde gebied werden verder enkele kippen en een tiental duiven gevonden, voorzien van gifkorrels en uitgelegd als aas. De politie Salland heeft een 63-jarige inwoner van Heino aangehouden. Hij wordt verdacht van overtredingen van de Vogelwet, het Wetboek van Strafrecht (dieren mishandeling) en de Bestrijdingsmiddelenwet. De verdachte is veldverzorger van landgoed De Gunne en jaagt er op wild. Op een naastgelegen terrein is hij als gastjager bevoegd.

De Werkgroep Roofvogels Nederland (WRN) heeft eind mei een brief verzonden naar de leden van de Vaste Kamercommissie voor Landbouw, Natuurbeheer en Visserij met het verzoek om het onderzoek aan onder verdachte omstandigheden aangetroffen dode stootvogels bij het ID-DLO (Instituut voor Veehouderij en Diergeneeskunde), los te koppelen van financiële en anderssoortige beperkingen. De kosten voor sectie en chemisch-toxicologisch onderzoek komen sinds januari 1995 volledig voor rekening van politie en Algemene Inspectiedienst (AID). De politie geeft in toenemende mate te kennen niet bereid of in staat te zijn hiervoor geld uit te trekken en weigert vogels voor onderzoek door te sturen. Aan het chemisch toxicologisch vervolgonderzoek is door de AID de voorwaarde verbonden, dat hiertoe alleen mag worden overgegaan, wanneer er *'concrete aanwijzingen bestaan richting een te identificeren dader'*. Deze constructie werkt echter niet, omdat aanwijzingen die in de richting van een dader voeren, in

de meeste gevallen pas in de loop van het onderzoek worden verkregen en lang niet altijd voorhanden zijn op het moment van de overtreding. Wanneer bij het aantreffen van dode stootvogels geen duidelijk zicht is op een dader, worden de dieren niet onderzocht maar vernietigd. Hierdoor gaat belangrijk bewijsmateriaal, dat in een later stadium onmisbaar is voor een proces-verbaal of rechtszaak, verloren.

Stootvogelvervolgning wordt voornamelijk veroorzaakt door een onjuist beeld en misplaatst wantrouwen ten opzichte van deze dieren, vaak versterkt door eigenbelang. De WRN probeert door films, lezingen, lespakket, wisselentoonstellingen, tijdschrift en dergelijke duidelijk te maken dat stootvogels geen bedreiging maar een verrijking vormen van onze natuur. Echter inzicht in aard en omvang van de vervolging is eveneens onontbeerlijk voor een doeltreffende bestrijding van deze strafbare praktijken. De WRN stelt in haar schrijven aan de commissieleden dat het toch mogelijk moet zijn om aan dergelijke schrijvende mistoestanden in 1995 in een land als Nederland, dat op het vlak van natuurbescherming internationaal een voortrekkersrol vervult, een einde te maken.

Naast het bovengenoemde vervolgingsgeval in Heino, zijn er sinds begin dit jaar meldingen geweest van 97 gedode stootvogels (Havik, Buizerd en Sperwer) waarvan 53 vergiftigd, veertig waarschijnlijk vergiftigd en vier geschoten. Daarnaast werd een vijftiental stootvogelnesten doorschoten. Plaatselijk, met name in Friesland, werden alle haviks- en buizerdnesten uitgehaald. De WRN pleit tevens voor het intrekken van de jachtakte, wanneer vervolging geschiedt door jachtbevoegden.

Stimulans voor onderwijs en onderzoek in natuurbeheer

Het Prins Bernhard Fonds, de Vereniging Natuurmonumenten en het Wereld Natuur Fonds hebben gezamenlijk het initiatief genomen tot het instellen van bijzondere leerstoelen in het Natuurbeheer aan de Vrije Universiteit van Amsterdam, de Rijksuniversiteit van Groningen en de Katholieke Universiteit van Nijmegen. Zij hebben daartoe een gezamenlijke stichting opgericht.

De leerstoelen hebben ieder een eigen signatuur:

- Amsterdam: de relatie tussen natuurbehoud en algemene milieukwaliteit.
 - Groningen: de dynamiek van kustsystemen.
 - Nijmegen: de natuurontwikkeling in stroomgebieden.
- De benoemingsprocedures zijn inmiddels in gang gezet. Het ligt in de bedoeling de hoogleraren nog in dit Natuurbeschermingsjaar 1995 te benoemen.

Leerstoel 'Natuur- en milieu-educatie'

Het Prins Bernhard Fonds heeft het initiatief genomen tot het stichten van een leerstoel Natuur- en milieu-educatie aan de Landbouw Universiteit Wageningen. De besprekingen hierover zullen dit jaar worden voortgezet.

Bron: Jaarverlag 1994 Prins Bernhard Fonds - Anjerfondsen, bladzijde 35.

Plezierjacht op acht trekvogels moet worden beëindigd

De jacht op acht onschadelijke trekvogels dient met ingang van het nieuwe jachtseizoen te worden beëindigd. Vogelbescherming Nederland heeft, mede namens andere natuurbeschermingsorganisaties, minister J. van Aartsen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij eind juni dringend verzocht hier vaart achter te zetten. Slobeend, Wintertaling, Pijlstaart, Tafeleend, Kuifeend, Toppereend, Watersnip en Houtsnip kan de minister nog deze zomer uit de Regeling Opening en Sluiting van de Jacht schrappen. Tevens is hem verzocht ten spoedigste de zogenaemde 1-hectareregeling af te schaffen. Door het treffen van maatregelen voor deze twee onderwerpen zal voor een belangrijk deel worden tegemoet gekomen aan de uitdrukkelijke wens van de Tweede Kamer om de plezierjacht niet meer toe te staan.

Eén van de belangrijkste resultaten van het debat over de Nota Jacht en Wildbeheer (oktober 1993) is de afwijzing door de Tweede Kamer van de jacht op onschadelijke trekvogels. De toenmalige staatssecretaris van Natuurbeheer bevestigde dat in een brief aan de Tweede Kamer als volgt: *...dat waar jacht op schade veroorzakende trekvogels al uitzondering zal zijn, bij de jacht op niet schadelijke trekvogels uiterste terughoudendheid zal worden betracht*.

In de praktijk komt echter van deze terughoudendheid tot op heden weinig terecht. In de Regeling Opening en Sluiting van de Jacht die in juli 1994 werd vastgesteld, worden de totaal onschadelijke trekvogelsoorten weer onder de wildsoorten gerekend. Nergens in de regeling blijkt dat uitdrukking wordt gegeven aan de wensen van de Tweede Kamer. Deze trekvogels mogen dus zonder meer worden geschoten. Het gaat hier om soorten die op geen enkele wijze schade veroorzaken aan landbouwgewassen of anderszins, maar uitsluitend voor het plezier worden geschoten.

In het zelfde debat heeft de Tweede Kamer aangedrongen op een spoedige beëindiging van de zogenaamde 1-hectarejacht. Bij deze vorm van jacht mogen watervogels (zoals eenden, Wintertalingen, Watersnippen) worden geschoten vanaf een jachtveld van 1 hectare. Dit betekent dat beschermde wetlands toch geheel kunnen worden verstoord omdat er wordt gejaagd vanaf kleine gebieden, die niet groter dan 1 hectare behoeven te zijn. Op die manier wordt de natuurfunctie van deze gebieden ernstig aangetast. Omdat het hier om een ministeriële beschikking gaat, heeft de minister de mogelijkheid om deze op korte termijn in te trekken.

- De brief aan minister Van Aartsen is mede ondertekend door Vereniging Natuurmonumenten, Stichting Natuur en Milieu en Wereld Natuur Fonds;

- Het debat in de Tweede Kamer over de Nota Jacht en Wildbeheer vond plaats op 18 oktober 1993. Het gaat in dit verband om de aangenomen motie (nummer 22 980-4) Swildens-Rozendaal/Esselink die op korte termijn tot gewijzigd beleid had moeten leiden;

- Naar de consequenties van de jacht in wetlands is uitgebreid onderzoek verricht door Vogelbescherming Nederland en de Vereniging Natuurmonumenten. De resultaten daarvan zijn samengebracht in het rapport 'Verstoring van watervogels door jacht in wetlands'. Dit rapport werd in 1992 gepresenteerd.

Kritisch Faunabeheer verzocht minister publiciteitsstunt jagers te formaliseren

Stichting Kritisch Faunabeheer heeft minister J. van Aartsen van het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (LNV) in een brandbrief gevraagd de jacht op Wilde Eenden die per 15 augustus wordt geopend, te verbieden wegens ernstige botulismedreiging. Botulisme kan epidemische vormen aannemen ook voor andere vogelsoorten wanneer als gevolg van de jacht talloze doodgeschoten en aangeschoten eenden als infectiehaarden in het water belanden.

De jacht op eenden is tot 1 september zelfs tot één uur na zonsondergang toegestaan, waardoor het vinden van aangeschoten dieren vrijwel onmogelijk is. Deze dieren kunnen vaak honderden meters verder neerstorten om in ondoordringbare rietkragen te sterven of duiken onder water om aan de jachthonden te ontkomen, maar verdrinken alsnog.

Om deze desastreuze bijeffecten van de jacht voor het publiek te verdoezelen en om zich op te werpen als bestrijders van botulisme, heeft de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV) haar leden het vrijblijvende advies gegeven de jacht op eenden pas aan te vangen als de ergste botulismedreiging door temperatuurdaling afneemt. Met als argument dat jagen op verzwakte dieren niet weidelijk is. Maar waarschijnlijk vreest zij een echte uitbraak van botulisme als gevolg van de hobby van haar leden.

De jagersvereniging maakt in haar advies het nadrukkelijke voorbehoud dat op plaatsen waar 'wildschade dreigt' wel zou moeten worden gejaagd. Dit voorbehoud is onnodig. Schadegevoelige gewassen met betrekking tot de Wilde Eend zijn dank zij de zomerse temperaturen al overal geoogst.

Kritisch Faunabeheer heeft de minister verzocht tot officiële sluiting van de jacht op Wilde Eenden omdat zelfregulering bij jagers absoluut niet blijkt te werken.

Hoewel de jagersvereniging haar leden adviseerde geen jonge Vosjes meer te doden, wordt in haar verenigingsorgaan nog steeds met vervoer verhaald van dergelijke slachtpartijen.

Ook in het geval van Wilde Eenden lijkt de bezorgheid van jagers weinig oprecht te zijn. Recent verschoof het ministerie de start van het jachtseizoen op Wilde Eenden van 24 juli naar 15 augustus, omdat er dan nog veel niet vliegvlugge jonge eenden zijn en oudere eenden wegens de rui niet kunnen vliegen.

Hoewel het jagen op 'niet weerbare' dieren in jagerskring 'onweidelijk' wordt genoemd, stuitte de ministeriële maatregel op groot verzet in deze kringen.

Kritisch Faunabeheer heeft de minister tevens

verzoekt een algemeen verbod in te stellen op het gebruik van levende lokeenden. Bij de ganzejacht werd deze schandalige lokmethode inmiddels met succes bestreden. Het feit dat jagers eerst met behulp van eendepuiten, voersloten en levende vastgebonden lokeenden, Wilde Eenden naar de schietlokatie moeten lokken geeft voldoende aan dat van overlast en wildschade door grote concentraties eenden geen sprake is.

Jaarlijks zetten de jagers 'botulismebestrijding' in als publicitair wapen (volgens hun Jaarverslag 1994 is deze strategie een publicitair succes), daarmee maskerend dat juist de plezierjacht een van de belangrijkste veroorzakers is van botulismeverbreiding.

Juist nu tijdens de vakantieperiode de waterkwaliteit van ons land van extra importantie is, zou elke overbodige handeling die die kwaliteit aantast, moeten worden verboden.

Wanneer het de jagers ernst is via uitstel van de jacht het botulismegevaar te keren, zal de KNJV geen moeite hebben met een ministerieel jachtverbod voor onbepaalde tijd.

Dia's welkom voor Vogelkalender 1997

Voor de veertiendaagse Vogeljaar-Vogelfotokalender 1997 is de inzending van dia's door Nederlandse en Belgische vogelfotografen geopend.

Alle opnamen van in Nederland en België voorkomende vogelsoorten die van bijzonder goede kwaliteit zijn, zijn van harte welkom. Uitgezonderd zijn die vogelsoorten die sinds 1992 verschenen kalenders zijn afgebeeld. Daarbij komen dus ook de soorten die voor 1996 zijn geselecteerd. Dat zijn de volgende vogelsoorten: Groenling, Wilde Zwaan, Winterkoning, Houtsnip, Kolkans, Roek, Pimpelmees, Korhaan, Kuifmees, Kleine Karekiet, Auerhaan, Stormmeeuw, Schots Sneeuwhoen, Grasmus, Knobbelzwaan, Purperreiger, Sperwer, Kleine Zilverreiger, Watersnip, Kluut, Dwerгуuil, Zwarte Specht, Goudvink, Grijsе Gors en Torenvalk.

Indien men de Vogelkalenders van de jaren 1992-1995 niet ter beschikking heeft om te zien welke soorten voor 1997 niet kunnen worden gebruikt, kan men de lijst van 125 vogelsoorten en de voorwaarden voor deelname aanvragen bij onderstaand adres. Diegenen die bang zijn dat hun originele dia's beschadigd raken, gelieven kopieën van hun dia's toe te sturen. Mocht de keuze op een dia zijn gevallen, dan kan later de originele dia worden opgevraagd. Men gelieve wel te vermelden dat kopieën worden ingezonden. Alle dia's dienen in raampjes te zitten zonder glas en op elk raampje dient duidelijk naam van de fotograaf en vogelsoort vermeld te worden.

U gelieve uw inzending op te sturen aan Wim Smeets, Bachlaan 111, 3752 HG Bunschoten, (033) 298 31 47. Sluitingsdatum van inzending is donderdag 30 november 1995.

Waterschapsverkiezingen succesvol voor natuurbeschermers

Bij de waterschapsverkiezingen van 17 mei in Zuid-Holland en Noord-Holland-Zuid zijn 38 van de 46 groene kandidaten gekozen. Zij werden gesteund door de Vereniging Natuurmonumenten, de Provinciale Landschappen, de Provinciale Milieufederaties en het Staatsbosbeheer. De organisaties hebben verheugd gereageerd op dit verkiezingssucces; volgens hen zal de groene bestuursdeelname bijdragen aan een meer natuur- en milieuvriendelijk waterbeheer.

De natuurkandidaten voerden met behulp van folders intensief campagne voor hun tien groene puntenprogramma. De gekozen kandidaten zullen zich de komende bestuursperiode hiervoor inzetten. Eén van die punten is het afstemmen van het peilbeheer op de aanwezige natuurwaarden. Met het handhaven van een voldoende hoog waterpeil kunnen bijvoorbeeld weidevogels in de natte en slappe veenbodem met hun lange snavels voedsel vinden. Doordat een hoger waterpeil samengaat met latere maaidata, krijgen de vogels kans om hun jongen goed te brengen. De bestuurders zetten zich tevens in voor veilige dijken gecombineerd met waardevolle natuur. Uit onderzoek blijkt dat gras met veel veldbloemen de sterkste dijk met de stevigste wortelmat oplevert. Ook hier gaan natuur en waterbeheer prima samen.

Onderzoek naar rol van kadavers

Omdat in toenemende mate grote herbivoren worden ingezet bij het beheer van natuurgebieden, zal het voorkomen van hun karkassen een steeds grotere rol gaan spelen. Het Prins Bernhard Fonds heeft professor dr. H.H.T. Prins, hoogleraar Terrestrische Oecologie en Natuurbeheer aan de Landbouw Universiteit Wageningen, gevraagd een nader voorstel voor onderzoek hiernaar te doen.

Bron: Jaarverslag 1994 Prins Bernhard Fonds - Anjerfondsen, bladzijde 35.

Effect van ontsnipperde maatregelen

Aan de hand van de Boomklever wordt in deze studie gedemonstreerd hoe planvarianten op hun effectiviteit kunnen worden doorberekend. Van de Boomklever is bekend, in tegenstelling tot andere bosvogels, hoe deze reageert op variaties in de ruimtelijke rangschikking.

A.G.M. Schotman & H.A.M. Meeuwssen: Voorspelling van het effect van ontsnipperende maatregelen in het gebied Rolde/Gieten. 13 bladzijden met bijlagen en literaturopgave (1995). Te bestellen bij het Instituut voor Bos- en Natuuronderzoek (IBN-DLO), Wageningen. Onder vermelding van IBN-rapport 118 en door overmaking van f 30,- op gironummer 948 540 of banknummer 53.91.05.988. Vermeld afleveradres indien dat niet hetzelfde is als het besteladres.

Rectificatie

Op bladzijde 103 van ons vorige nummer is nadat de correctie werd afgesloten de eerste regel weggevallen van de rechterkolom in het artikel van Aad van Paassen 'Aanzet tot het bepalen van het broedsucces van de Grutto'. Deze regel moet zijn 'jaar in een bepaald gebied sterk kunnen wisse-'.
wisse-'